

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2011

Επιμέλεια:
Ομάδα Φιλολόγων της
Ωθησης

Παρασκευή, 20 Μαΐου 2011
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΘΕΜΑ Α

Διδαγμένο κείμενο
Πλάτωνος Πολιτεία 519 Β – D

Τί δέ; Τόδε οὐκ εἰκός, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδεύτους καὶ ἀληθείας ἀπείρους ἱκανῶς ἂν ποτε πόλιν ἐπιτροπεύσαι, μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ ἐωμένους διατρίβειν διὰ τέλους, τοὺς μὲν ὅτι σκοπὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἓνα, οὗ στοχαζομένους δεῖ ἅπαντα πράττειν ἃ ἂν πράττωσιν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, τοὺς δὲ ὅτι ἐκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν, ἡγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπωκίσθαι;

Ἀληθῆ, ἔφη.

Ἡμέτερον δὴ ἔργον, ἦν δ' ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τάς τε βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῖν τε τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ ἐπειδὰν ἀναβάντες ἱκανῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται.

Τὸ ποῖον δὴ;

Τὸ αὐτοῦ, ἦν δ' ἐγώ, καταμένειν καὶ μὴ ἐθέλειν πάλιν καταβαίνειν παρ' ἐκείνους τοὺς δεσμώτας μηδὲ μετέχειν τῶν παρ' ἐκείνοις πόνων τε καὶ τιμῶν, εἴτε φαυλότεραι εἴτε σπουδαιότεραι.

Ἐπειτ', ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτούς, καὶ ποιήσομεν χεῖρον ζῆν, δυνατόν αὐτοῖς ὄν ἄμεινον;

A1. Από το παραπάνω κείμενο να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του αποσπάσματος:

«Τί δέ; ... ὃ νῦν ἐπιτρέπεται.»

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Τι λοιπόν; Δεν είναι αυτό επίσης λογικό, είπα εγώ, και δεν προκύπτει αναγκαστικά από όσα έχουμε πει προηγουμένως, ότι δηλαδή ούτε οι απαιδευτοι και όσοι δεν έχουν γνωρίσει την αλήθεια δε θα μπορούσαν ποτέ να κυβερνήσουν με ικανοποιητικά αποτελέσματα την πόλη, ούτε εκείνοι που τους αφήνουν ν' απασχολούνται μέχρι το τέλος της ζωής τους με την παιδεία, οι πρώτοι επειδή στη ζωή τους δεν έχουν κανένα σκοπό, στον οποίο στοχεύοντας πρέπει να κάνουν ανεξαιρέτως όλα όσα τυχόν κάνουν, είτε ιδιωτικά είτε δημόσια, και οι

δεύτεροι επειδή με τη θέλησή τους δε θα ασχοληθούν με πρακτικά ζητήματα, γιατί νομίζουν ότι, ενώ είναι ακόμη ζωντανοί, έχουν ήδη εγκατασταθεί στα νησιά των μακάρων;

Αλήθεια, είπε.

Δικό μας λοιπόν έργο, είπα εγώ, των ιδρυτών της πολιτείας, είναι ν' αναγκάσουμε τα εξαίρετα πνεύματα (ανθρώπους) να φτάσουν στο μάθημα, το οποίο προηγουμένως ισχυριστήκαμε ότι είναι το πιο μεγάλο, δηλ. και να δουν το αγαθό και ν' ανέβουν εκείνη την ανηφορική οδό, και αφού ανεβούν και δουν αρκετά, να μην τους επιτρέπουμε (να κάνουν) αυτό που τώρα τους επιτρέπεται.

ΘΕΜΑ Β

Β. Να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

B1. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των όρων – φράσεων του κειμένου: *ἐν παιδείᾳ* (μονάδες 6), *ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν* (μονάδες 9).

Μονάδες 15

B2. Με βάση το κείμενο που σας δίνεται να προσδιορίσετε ποιοι δεν είναι κατάλληλοι να αναλάβουν πολιτικές εξουσίες και γιατί.

Μονάδες 15

B3. Πώς εξηγεί ο Πλάτωνας τη μετάβαση από τη Δημοκρατία στην Τυραννίδα και ποια είναι, σύμφωνα με τον φιλόσοφο, τα χαρακτηριστικά των δύο αυτών πολιτευμάτων;

Μονάδες 10

B4. Να βρείτε στο παραπάνω διδαγμένο κείμενο μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής:

ἀπόρρητος, ντροπαλός, αντιβιοτικό, αποχή, δυσπραγία, μονοκατοικία, προφήτης, είδωλο, βάθρο, ανυπόμονος

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

B1.

ἐν παιδείᾳ: Αρχικά η λ. παιδεία σημαίνει αυτό που πρέπει να μάθει το παιδί. Ήδη όμως από τον 5^{ον} αι. ως όρος της παιδαγωγικής δηλώνει τη γενική καλλιέργεια, που είναι προνόμιο μόνο του ανθρώπου – γι' αυτόν τον λόγο άλλωστε αποδίδεται στα λατινικά ως *humanitas*. Βάση της παιδείας είναι για τον Πλάτωνα η μουσική (λογοτεχνία, τραγούδι, καλλιέργεια της

καλλιτεχνικής ευαισθησίας) και η γυμναστική (βλ. *Πολιτεία* 367 ε)· ακολούθως, η μύηση στην αριθμητική, τη γεωμετρία και την αστρονομία· τέλος η διαλεκτική, που μόνο αυτή έχει τη δύναμη να αποκαλύψει σε άνθρωπο έμπειρο στις επιστήμες τι είναι κάθε πράγμα καθαυτό· παιδείυση είναι η πορεία προς την παιδεία (Πλατ. *Όροι* 410: *παιδείυσις παιδείας παράδοσις*).

Η Πολιτεία του Πλάτωνα είναι ένα πραγματικό κράτος παιδείας. Όλοι οι θεσμοί και οι λειτουργίες του ρυθμίζονται με βάση την παιδεία. Σε όλους και σε όλες παρέχεται ποικίλη εκπαίδευση εμπλουτισμένη με υψηλό ηθικό περιεχόμενο. Κριτήριο για την ανάδειξή τους είναι οι προσωπικές τους ικανότητες και η παιδεία τους.

Την παιδεία ο Πλάτων δεν την εννοεί σαν μια προσθήκη καινούριων δυνάμεων στην ψυχή των ανθρώπων (όπως την εννοούν οι σοφιστές), αλλά «σαν στροφή των οφθαλμών της ψυχής προς τη γνώση και προς το είναι». Με την παιδεία το θείο στοιχείο που υπάρχει στον άνθρωπο καθοδηγείται προς την αληθινή περιοχή του όντος. Το έργο αυτό της καθοδήγησης μόνο οι φιλόσοφοι που έχουν υψωθεί στην ενόραση του αγαθού μπορούν να αναλάβουν.¹

ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν: Στο συγκεκριμένο χωρίο ο Πλάτωνας αναφέρεται στο καθήκον των οικιστών, δηλαδή των ιδρυτών της ιδεώδους πολιτείας, να αναγκάσουν τα καλύτερα πνεύματα (όσους δηλαδή φέρουν τη σφραγίδα της δωρεάς) να ανέβουν την ανηφορική οδό προς την έξοδο του σπηλαίου (ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν). **Ας σημειωθεί ότι πολύ συχνά στον Πλάτωνα λέξεις που σημαίνουν το ἄνω και την ἀνάβαση χρησιμοποιούνται μεταφορικώς για την παιδεία και τα αγαθά που προσφέρει.** Πρόκειται στην ουσία για το ανέβασμα της ψυχής από τον ορατό κόσμο στο νοητό, τη μετάβαση από το στάδιο της εικασίας και της πίστεως σε αυτό της διάνοιας και της νόησης, τη φιλοσοφική διδασκαλία που βοηθάει την ψυχή να στραφεί από τα αντικείμενα και τα φαινόμενα προς τις ιδέες και προς

¹ Η **παιδεία**, κατά τον Πλάτωνα, είναι ο θετικός τρόπος με τον οποίο ο άρχοντας μπορεί να καθοδηγήσει την ανθρώπινη φύση στο σωστό δρόμο για τη δημιουργία ενός αρμονικού κράτους. Ο σύγχρονος αναγνώστης θα μείνει κατάπληκτος από τον χώρο που αφιερώνεται στην παιδεία, από την εξονυχιστική συζήτηση για την επίδραση των διαφόρων σπουδών ή από τα συμπεράσματα του Πλάτωνα – που ομολογεί απερίφραστα ότι το κράτος, κατά πρώτον και κύριον λόγον, είναι θεσμός μορφωτικός. Ο ίδιος την χαρακτηρίζει ως «τό μέγιστον τῶν πραγμάτων». Αν οι πολίτες του είναι καλά μορφωμένοι, θα μπορέσουν να ξεπεράσουν τις δυσκολίες και ν' αντιμετωπίσουν τις ανάγκες. Είναι τόσο μεγάλος ο ρόλος που παίζει η παιδεία στο ιδανικό κράτος του Πλάτωνα, ώστε πολλοί υποστηρίζουν ότι αυτή είναι το κύριο θέμα της «Πολιτείας». Ο Ρουσσώ έλεγε ότι ελάχιστα δικαιώνεται ως πολιτικό βιβλίο, αλλά είναι το μεγαλύτερο έργο που έχει γραφτεί ποτέ για την παιδεία. Σίγουρα, αυτό δεν είναι συμπτωματικό, αλλά μιά λογική συνέπεια των απόψεων του συγγραφέα. Αν η αρετή είναι γνώση, τότε η γνώση μπορεί να διδαχθεί, και το εκπαιδευτικό σύστημα που θα τη διδάξει είναι ένα αναπόσπαστο μέρος του καλού κράτους. Ο Πλάτων πίστευε ότι μ' ένα καλό εκπαιδευτικό σύστημα κάθε βελτίωση είναι δυνατή. Αν το κράτος παραμελήσει την παιδεία, τότε και οι άλλες του δραστηριότητες χάνουν τη σημασία τους.

Αν παραδεχτούμε τη σοβαρότητα του θέματος, γίνεται αυτονόητο ότι το κράτος, δεν μπορεί να αφήσει την εκπαίδευση στα χέρια των ιδιωτών, που θα την εμπορευθούν αλλά πρέπει να δώσει το ίδιο τ' απαραίτητα μέσα, πρέπει να παρακολουθεί τα διάφορα εκπαιδευτικά στάδια των πολιτών, για να διαπιστώνει αν παίρνουν την κατάλληλη μόρφωση, και πρέπει να βεβαιώνεται ότι η μόρφωση αυτή συνταυτίζεται με την αρμονία και την ευημερία του κράτους. Το σχέδιο του Πλάτωνα προβλέπει ένα σύστημα υποχρεωτικής εκπαίδευσης υπό τον έλεγχο του κράτους. Το εκπαιδευτικό του πρόβλημα χωρίζεται φυσικά σε δύο μέρη, στη βασική εκπαίδευση, που αντικείμενο της είναι η μόρφωση των νέων ως τα είκοσι, οπότε πηγαίνουν στρατιώτες και την ανωτέρα εκπαίδευση, που προορίζεται για τους εκλεκτούς και των δύο φύλων που θα σχηματίσουν τις δύο ηγετικές τάξεις – και κρατάει από τα είκοσι έως τα τριάντα πέντε. (G.H. Sabine «Ιστορία των πολιτικών θεωριών»)

την έσχατη αιτία των άλλων ιδεών, την ιδέα του Αγαθού. Οι έννοιες αναβήναι, ανάβασιν, αναβάντες καταδεικνύουν τη δυσκολία της διαδικασίας και της κατάκτησης του αγαθού.

B2.

Σύμφωνα με το Σωκράτη δεν θα μπορούσαν να κυβερνήσουν με ικανοποιητικό τρόπο μια πόλη:

α) Οι απαίδευτοι, γιατί δεν κατέχουν την υπέρτατη γνώση, το υπέρτατο αγαθό (ἀληθείας ἄπειροι). Έχουν συλλάβει όχι την έννοια του ενός αλλά των πολλών. Βασίζονται στη «δόξα», στην επιφανειακή γνώση. Ο Πλάτων θέλει να οργανώσει την ιδανική πολιτεία βασιζόμενος στο αξιακόν Αγαθόν. Αυτό προϋποθέτει γνώση της Ιδέας της δικαιοσύνης, ως κοινωνικής αρετής και μέθεξή του φύλακα με το ιδεώδες αυτό.

Οι απαίδευτοι αντίθετα δεν διακρίνουν το καλό από το κακό, την αλήθεια από την πλάνη, το πραγματικό από το απατηλό φαινόμενο. Χωρίς τη γνώση του αγαθού αποτυγχάνουν στη διαπαιδαγώγηση των νέων και στη διάπλαση των εκλεκτών πολιτών, των μελλοντικών ηγετών.

Δοκησίσοφοι οι ίδιοι επιδεικνύουν στείρες γνώσεις, οι οποίες καλύπτουν την ουσία της γνώσης, διαστρεβλώνουν το «πολιτεύεσθαι» υιοθετώντας παραφθορές του δίκαιου πολιτεύματος και παρεμβαίνουν στις δημόσιες υποθέσεις χωρίς τις αρετές του ενάρετου φύλακα. Οι τυχαίοι και αφιλοσόφητοι πολιτικοί **δεν έχουν ένα υψηλό σκοπό να υπηρετήσουν παρά μόνο το προσωπικό τους συμφέρον**. Αντιθέτως ο μοναδικός σκοπός των φυλάκων της πολιτείας είναι να υπηρετήσουν πιστά και ανιδιοτελώς την πόλη.

β) Αυτοί που έχουν λάβει τη ορθή παιδεία, (οι πεπαιδευμένοι) οι φιλοσοφημένοι αληθώς, επειδή ασχολούνται συνεχώς («διά τέλους») με την πνευματική τους καλλιέργεια και τις θεωρητικές τους αναζητήσεις.

Το «διά τέλους» μας θυμίζει τη «δια βίου παιδεία», την ισόβια επαφή με την παιδεία παράλληλα με τις καθημερινές ασχολίες. Εδώ όμως πρόκειται για κάτι διαφορετικό: είναι η αποκλειστική ενασχόληση με τη θεωρητική μάθηση και η τέλεια («διά τέλους») αποκοπή από κάθε κοινωνική ή πολιτική δραστηριότητα.

Ο Πλάτωνας αναφέρεται στους απόκοσμους στοχαστές και μοναχικούς τύπους, που στέκονται μακριά από την κίνηση της καθημερινής ζωής. Αναφέρεται σε εκείνους που έχουν αποτραβηχτεί, σαν τους ασκητές των μοναστικών ταγμάτων, από τα εγκόσμια και την ενασχόληση με τα πρακτικά ζητήματα ώστε μοιάζουν σαν να βρίσκονται, ήδη σε μια μακαριότητα, στον «παράδεισο». Οι φιλόσοφοι σε αντίθεση με τον «άνθρωπο της δράσης» δεν ξέρουν καλά-καλά που βρίσκονται τα δικαστήρια, η αγορά, τι γίνεται σ' αυτά τα μέρη, δεν ανήκουν σε πολιτικό κόμμα, δεν ενδιαφέρονται για τις κοσμικές εκδηλώσεις. Δεν θέλουν ("έκόντες ού...") να ασχοληθούν με τα προβλήματα της πολιτικής ζωής, γιατί νιώθουν να ξανακατεβαίνουν στον κόσμο της σκιάς του σπηλαίου. Φοβούνται τις θυσίες, τους αγώνες, τους κόπους στους οποίους θα υποβληθούν, αφού θα έχουν να αντιπαλέψουν με τα κοντόφθαλμα συμφέροντα

και τις κακίες των ανθρώπων. Η επιθυμία τους αυτή παρουσιάζεται στο κείμενο με μια παρομοίωση: σαν να ζουν στα νησιά των Μακάρων.

Οι φιλόσοφοι όμως, παρόλη την απροθυμία τους να ενασχοληθούν με τα κοινά, εμφορούνται (διαπνέονται) από υψηλές ιδέες και ιδανικά.

Είναι τόσο κατηγορηματική η αντίθεση του πλατωνικού Σωκράτη στην απροθυμία των φιλοσόφων να επιστρέψουν στο σπήλαιο, δηλαδή στη σκληρή κοινωνική πραγματικότητα, και να αφιερωθούν στην απελευθέρωση και την τελείωση των συμπολιτών τους, ώστε για μια στιγμή, από την άποψη της ακαταλληλότητάς τους να κυβερνήσουν την πόλη, τους τοποθετεί στην ίδια μοίρα με τους απαίδευτους και τους αμαθείς!

Κατά κάποιο τρόπο, οι απαίδευτοι, από το ένα μέρος, και οι εραστές της παιδείας ως αυτοσκοπού, από το άλλο, αντιπροσωπεύουν δύο διαμετρικώς αντίθετες ακρότητες, ένα είδος αριστοτελικής "υπερβολής" και "έλλειψης", που, όπως θα έλεγε και ο Σταγίριτης, συνιστούν απομάκρυνση από την αρετή-μεσότητα και γι' αυτό απορρίπτονται ως απαράδεκτες. Χωρίς μφιβολία, οι "ήγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπῶκίσθαι" απέχουν λιγότερο από το επιθυμητό σημείο σε σύγκριση με τους απαίδευτους και η εκ μέρους τους υιοθέτηση της σωστής στάσης παρουσιάζει, συγκριτικά, λιγότερες δυσκολίες. Οφείλουν όμως να ξεπεράσουν την ιδιότητα της προσωπικής τους ευδαιμονίας και να ανταποκριθούν στο κάλεσμα του χρέους, που τους ζητεί να στρατευθούν στην υπηρεσία του κοινωνικού συνόλου.

B3.

Οι κηφήνες συνεχώς πληθύνονται, επειδή οι ολιγαρχικοί ευνοούν την κατασπατάληση της πατρικής περιουσίας των απόρων για να πλουτίζουν οι ίδιοι ακόμη πιο πολύ. Όταν οι κηφήνες συνειδητοποιήσουν τη δύναμή τους, ανατρέπουν την ολιγαρχία και εγκαθιστούν ένα ανάπηρο πολίτευμα, τη Δημοκρατία. Εδώ επιτρέπονται τα πάντα: ο καθένας πράττει και λέγει ό,τι θέλει και ζει όπως θέλει. Τα αξιώματα μοιράζονται με κλήρο ώστε να δίνεται η εντύπωση ότι οι πολίτες είναι ίσοι. Οι δάσκαλοι φοβούνται και κολακεύουν τους μαθητές, οι γέροντες συμπεριφέρονται σαν να είναι νέοι, ακόμη και τα ζώα ωθούν έξω από τον δρόμο τους τους ανθρώπους.

Η άμετρη ελευθερία της Δημοκρατίας οδηγεί στην αναρχία. Μέσα στην πόλη δημιουργείται πόλωση. Από τη μια είναι οι άπληστοι ολιγαρχικοί και από την άλλη οι άκεντροι κηφήνες (οι πτωχοί) που έχουν ωστόσο ως προστάτες τους κηφήνες με κεντρί. Όταν λοιπόν ο κακούργος κηφήνας αναλάβει με τη βοήθεια του Δήμου την εξουσία εγκαθιστά την Τυραννίδα. Ως τύραννος πια λησμονεί τις υποσχέσεις που είχε δώσει στους πτωχούς για την αναδιανομή του πλούτου, κηρύσσει πολέμους για να αποσπά τον λαό από τα προβλήματά του και καταδιώκει τους επιφανείς πολίτες. Για να προστατευθεί από τους αγανακτισμένους και ελευθερόφρονες συγκροτεί σωματοφυλακή από απελευθέρους. Ο τυραννικός άνθρωπος περιτριγυρίζεται από σμήνος ηδονών, κλέπτει, συκοφαντεί κι διαπράττει κάθε είδους ανοσιούργημα.

B4.

απόρρητος: προειρημένων**ντροπαλός:** επιτροπεύσαι, (ἐπιτρέπειν, ἐπιτρέπεται)**αντιβιοτικό:** βίω**αποχή:** ἔχουσιν, (μετέχειν)**δυσπραγία:** πράττειν, (πράττωσιν, πράξουσιν)**μονοκατοικία:** ἀπωκίσθαι, (οἰκιστῶν)**προφήτης:** ἔφη, (ἔφαμεν)**εἰδωλο:** ἰδεῖν, (ἰδωσι)**βάθρο:** ἀναβῆναι, (ἀνάβασιν, ἀναβάντες, καταβαίνειν)**ανυπόμονος:** καταμένειν**ΘΕΜΑ Γ****Αδίδακτο κείμενο****Ξενοφώντας, Συμπόσιον Ι, §11 - 12**

Ἐκεῖνοι μὲν οὖν σιωπῇ ἐδείπνουν, ὥσπερ τοῦτο ἐπιτεταγμένον αὐτοῖς ὑπὸ κρείττονός τινος. Φίλιππος δ' ὁ γελωτοποιὸς κρούσας τὴν θύραν εἶπε τῷ ὑπακούσαντι εἰσαγγεῖλαι ὅστις τε εἶη καὶ δι' ὃ τι κατάγεσθαι βούλοιο, συνεσκευασμένος τε παρεῖναι ἔφη πάντα τὰ ἐπιτήδεια ὥστε δειπνεῖν τὰλλότρια, καὶ τὸν παῖδα δὲ ἔφη πάνυ πιέζεσθαι διὰ τε τὸ φέρειν μηδὲν καὶ διὰ τὸ ἀνάριστον εἶναι. ὁ οὖν Καλλίας ἀκούσας ταῦτα εἶπεν· Ἀλλὰ μέντοι, ὦ ἄνδρες, αἰσχρὸν στέγης γε φθονῆσαι· εἰσίστω οὖν. καὶ ἅμα ἀπέβλεψεν εἰς τὸν Αὐτόλυκον, δηλὸν ὅτι ἐπισκοπῶν τί ἐκείνῳ δόξειε τὸ σκῶμμα εἶναι.

ὁ ἀνάριστος = ο νηστικός

Μονάδες 10**Γ1.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παραπάνω κειμένου.**Μονάδες 20****Γ2.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

κρείττονος:	την αιτιατική πληθυντικού του ίδιου βαθμού στο θηλυκό γένος
ὁ τι:	τη γενική ενικού του ίδιου γένους
ἔφη:	το τρίτο ενικό πρόσωπο της ευκτικής του ενεστώτα
πάντα:	τη δοτική πληθυντικού στο ίδιο γένος
φέρειν:	το απαρέμφατο αορίστου β' στην ίδια φωνή

ταῦτα:	την ονομαστική πληθυντικού του θηλυκού γένους
ἄνδρες:	την κλητική του ενικού
αἰσχρόν:	τη δοτική ενικού του συγκριτικού βαθμού στο ίδιο γένος
εἰσίστω:	το δεύτερο ενικό πρόσωπο στην ίδια έγκλιση στον ίδιο χρόνο
δόξειε:	το τρίτο ενικό πρόσωπο της οριστικής του ίδιου χρόνου

Μονάδες 10

Γ3α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και φράσεων:

αὐτοῖς, τῷ ὑπακούσαντι, διὰ τὸ φέρειν, ἀνάριστον, φθονῆσαι, ἐκείνῳ
(μονάδες 6)

Γ3β. «εἶπε τῷ ὑπακούσαντι εἰσαγγεῖλαι ὅστις εἶη»: Να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ. Να ληφθεί υπόψη ότι ο πλάγιος λόγος εξαρτάται από το «εἶπε τῷ ὑπακούσαντι». (μονάδες 4)

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Γ1.

Εκείνοι λοιπόν έτρωγαν σιωπηλά, σαν να τους είχε επιβληθεί αυτό από κάποιον ανώτερο. Αλλά ο Φίλιππος ο γελωτοποιός, αφού χτύπησε την θύρα, είπε στον θυρωρό (ή: σ' αυτόν που απάντησε) να αναγγείλει και ποιος ήταν και για ποιο λόγο επιθυμούσε να γίνει δεκτός, και είπε ότι προσέρχεται έχοντας ετοιμάσει όλα τα αναγκαία για να πάρει μέρος σε ξένο δείπνο (ή: δειπνήσει εις βάρος άλλων), και είπε επίσης ότι ο υπηρέτης του ήταν πολύ στενοχωρημένος γιατί δεν έφερνε τίποτε και γιατί ήταν νηστικός. Ο Καλλίας λοιπόν μόλις άκουσε αυτά είπε· Αλλά είναι ντροπή, φίλοι, να του στερήσουμε την είσοδο (ή: να μην του δώσουμε καταφύγιο). Ας εισέλθει λοιπόν. Και συγχρόνως έστρεψε το βλέμμα του στον Αυτόλυκο προφανώς θέλοντας να αντιληφθεί (ή: εξετάζοντας) πώς φάνηκε σ' εκείνον το αστείο.

Γ2.

κρείττονος: κρείττονας / κρείττους

ὅ τι: οὐτινος/ότου

ἔφη: φαίη

πάντα: πᾶσι(ν)

φέρειν: ἐνεγκεῖν

ταῦτα: αὗται

ἄνδρες: ἄνερ

αἰσχρόν: αἰσχίονι

εἰσίτω: εἴσιθι

δόξειε: ἔδοξε

Γ3α.

αὐτοῖς: αντικείμενο στο «ἐπιτεταγμένον»

τῷ ὑπακούσαντι: ἔμμεσο αντικείμενο στο «εἶπε»

διὰ τὸ φέρειν: εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας στο «πιέζεσθαι»

ἀνάριστον: κατηγορούμενο στο υποκείμενο του «εἶναι»: «τὸν παῖδα»

φθονῆσαι: τελικό απαρέμφατο ως υποκείμενο στο «αἰσχρόν (ἐστί)»

ἐκείνῳ: δοτική προσωπική του κρίνοντος προσώπου στο «δόξειε»

Γ3β.

«εἰσάγγειλον ὅστις εἰμί/ἐστί».

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τα θέματα τόσο για το διδαγμένο όσο και για το αδίδακτο κείμενο διακρίνονται για την διαβαθμισμένη δυσκολία τους. Για το μεν διδαγμένο η επιλογή του συγκεκριμένου αποσπάσματος είναι καίρια καθ' όσον αυτό διασαφηνίζει την ουσία της πλατωνικής φιλοσοφίας για τη θεωρία των ιδεών. Οι ερμηνευτικές ερωτήσεις στοχεύουν στο να εξετάσουν τα κομβικά σημεία για την κατανόηση αυτής της φιλοσοφίας καθώς και της Πλατωνικής αξίωσης να αναλάβουν οι φιλόσοφοι την εξουσία. Η επιλογή της εισαγωγής, ενδέχεται να προβληματίσει τους υποψηφίους, λόγω της πολυπλοκότητας που εμφανίζει η αξιολογική ιεράρχηση των πολιτευμάτων. Τα λεξιλογικά εξετάζουν βασικές ετυμολογικές γνώσεις της γλώσσας μας. Το αδίδακτο κείμενο χαρακτηρίζεται από μια ιδιαίτερη δυσκολία ως προς την κατανόηση και αναγκαστικά ως προς τη μετάφραση λόγω της έντονης ειρωνικής απόχρωσης της αφήγησης. Τα ζητούμενα της γραμματικής είναι αρκετά απαιτητικά σε σχέση με τα προηγούμενα έτη. Το συντακτικό εξετάζει βασικές γνώσεις. Όλα τα ζητούμενα είναι προσπελάσιμα από υποψηφίους με επαρκή γνωστικό οπλισμό και συστηματική προετοιμασία.

